

Wymagania edukacyjne do podręcznika z **Historii** pt. „Wczoraj i dziś” klasa 7 dla uczniów z obniżoną normą intelektualną:

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nau- czania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
ROZDZIAŁ I: EUROPA PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM						
1. Kongres wiedeński	1. Początek kongresu 2. Postanowienia kongresu 3. Zmiany granic w Europie 4. Święte Przymierze	Uczeń: – wie w którym wieku i gdzie odbyły się obrady kongresu wiedeńskiego	Uczeń: – prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego – przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska – przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza – wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim	Uczeń: – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III – wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza – przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza	Uczeń: – ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju – ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński – ocenia działalność Świętego Przymierza
2. Rewolucja przemysłowa	1. Rewolucja przemysłowa na świecie 2. Maszyna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja przemysłowa, maszyna parowa	Uczeń: – identyfikuje postać Jamesa Watta – wymienia przyczyny rewolucji	Uczeń: – przedstawia – konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa,	Uczeń: – identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wearsone’a,

	parowa i jej zastosowanie 3. Skutki rewolucji przemysłowej	– zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763)	przemysłowej – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej – omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji	rozwoju przemysłu – wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariats – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.	metropolia – przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji – wyjaśnia znaczenie wynaleźienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji	Thomasa Davenporta – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. – opisuje sposób działania maszyny parowej – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.
3. Nowe idee polityczne	1. Liberalizm 2. Konserwatyzm 3. Idee narodowe 4. Początki ruchu robotniczego 5. Czartyzm 6. Socjalizm i komunizm	Uczeń: – rozumie znaczenie terminów wyjaśnia je przy pomocy nauczyciela: ideologia, proletariats, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy	Uczeń: – umie wymienić nazwy nowych idei politycznych: terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego	Uczeń: – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyizmu, socjalizmu i komunizmu	Uczeń: – zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848) – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster – zna daty: ruchu czartystów (1836–1848) – opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności – ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.
4. Przeciwno	1. Walka z ładem	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>Świętemu Przymierzu</p>	<p>wiedeńskim</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Niepodległość Grecji 3. Początek Wiosny Ludów 4. Wystąpienia w Niemczech i Austrii 5. Parlament frankfurcki 6. Powstanie węgierskie 7. Wiosna Ludów we Włoszech 8. Wojna krymska 	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów</p> <p>– zna datę Wiosny Ludów (1848–1849)</p>	<p>– wymienia przyczyny Wiosny Ludów</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów;</p> <p>– identyfikuje postacie: Mikołaja I, Ludwika Napoleona Bonapartego, Franciszka Józefa I</p>	<p>– przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: dekabryści, bankiety</p> <p>– zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabrystów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 1848)</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta</p> <p>– przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów</p> <p>– opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech</p>	<p>– przedstawia przebieg i skutki walki Greków o niepodległość</p> <p>– ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich</p> <p>– omawia rolę parlamentu frankfurckiego w procesie jednoczenia Niemiec</p>
----------------------------	---	---	--	--	--	--

					i w państwach włoskich	
ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM						
1. Po upadku Księstwa Warszawskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podział ziem polskich 2. Rzeczpospolita Krakowska 3. Wielkie Księstwo Poznańskie 4. Sytuacja gospodarcza w zaborze pruskim – podstawy nowoczesności 5. Sytuacja gospodarcza w zaborze austriackim 6. Kultura i oświata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu – zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815) – wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego – opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej – charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu protektorat, terminu ziemie zabrane, uwłaszczenie – omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim – opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817) – wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości – porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami – przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825) – ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim
2. W Królestwie Polskim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konstytucja Królestwa Polskiego 2. Namiestnik i wielki książę 3. Gospodarka Królestwa Polskiego 4. Kultura 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815) – wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego – charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego – opisuje rozwój przemysłu w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim – przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego – ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego – omawia różnice pomiędzy opozycją

	<p>i edukacja pod zaborem rosyjskim</p> <p>5. Opozycja legalna w Królestwie Polskim</p> <p>6. Tajne spiski i organizacje</p>		<p>Królestwie Polskim</p> <p>– omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim</p> <p>– wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele</p>	<p>Druckiego–Lubeckiego</p> <p>– przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim</p>	<p>i Bonawentury Niemojowskich, Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana</p> <p>– wskazuje na mapie Kanał Augustowski</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty</p> <p>– charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych</p>	<p>legalną i nielegalną w Królestwie Polskim</p> <p>– ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności</p> <p>– opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych</p>
<p>3. Powstanie listopadowe</p>	<p>1. Wybuch powstania</p> <p>2. Wojna polsko–rosyjska</p> <p>3. Wodzowie powstania listopadowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830),</p> <p>– identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego</p> <p>– wymienia przyczyny powstania listopadowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja</p> <p>– omawia przyczyny klęski powstania listopadowego</p> <p>– wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I</p> <p>– opisuje przebieg nocy listopadowej</p> <p>– charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchy wojny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda</p> <p>– ocenia postawy wodzów powstania listopadowego</p> <p>– ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia</p>

				<p>polsko–rosyjskiej – opisuje przebieg wojny polsko–rosyjskiej</p>	<p>Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego – przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim, – wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831</p>	
4. Wielka Emigracja	<p>1. Ucieczka przed represjami 2. Stronnictwa polityczne na emigracji</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja – identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego – wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji – wymienia formy działalności Polaków na emigracji</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia – charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego – przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert</p>	<p>Uczeń: – zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835) – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana – wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci – przedstawia program Komitetu</p>	<p>Uczeń: – opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji – ocenia działalność Polaków na emigracji</p>

					Narodowego Polskiego – omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego	
5. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym	1. Represje po upadku powstania listopadowego 2. Królestwo Polskie w cieniu Cytadeli 3. Represje w zaborze pruskim 4. Działalność spiskowa 5. Powstanie krakowskie 6. Rabacja galicyjska	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja – wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego – wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego	Uczeń: – charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego – omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej – wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, rabacja, Statut organiczny, – wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską – wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie	Uczeń: – zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847) – identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamieńskiego – omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim – charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich w latach 30. i 40. XIX w. – przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego	Uczeń: – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego – ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego
6. Wiosna	1. Nastroje w	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Ludów na ziemiach polskich	<p>Wielkopolsce na początku 1848 roku</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Powstanie w Wielkopolsce 3. W obronie polskości na Warmii, Mazurach i Śląsku 4. Sytuacja w Galicji 5. Ukraiński ruch narodowy 6. <i>Za waszą i naszą wolność</i> 	<p>– wymienia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami</p> <p>– wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza</p> <p>– opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim</p> <p>– omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami</p> <p>– charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu serwituty</p> <p>– zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza</p> <p>– przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku</p>	<p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów</p> <p>– ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich</p> <p>– ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu</p>
7. Kultura polska doby romantyzmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultura polska 2. po utracie niepodległości 3. Narodziny romantyzmu 4. Polski mesjanizm 5. Początki badań historii Polski 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina</p> <p>– wymienia poglądy romantyków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm</p> <p>– przedstawia najwybitniejszych polskich twórców epoki romantyzmu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny</p> <p>– charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami</p> <p>– wyjaśnia, czym był polski mesjanizm</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę opublikowania ballady <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza</p> <p>– identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera</p> <p>– przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków</p>

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	<p>1. Rozwój Stanów Zjednoczonych</p> <p>2. Podział na Północ i Południe</p> <p>3. Przyczyny wojny secesyjnej</p> <p>4. Wojna secesyjna</p> <p>5. Stany Zjednoczone po wojnie secesyjnej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe</p> <p>– wie w którym wieku i gdzie wybuchła wojna secesyjna</p> <p>– identyfikuje postać Abrahama Lincolna</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Konfederacja, Unia, wojna totalna</p> <p>– charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa</p> <p>– omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie</p> <p>– omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe</p> <p>– opisuje przebieg wojny secesyjnej</p> <p>– wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861)</p> <p>– wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.</p> <p>– porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych</p> <p>– ocenia skutki wojny secesyjnej</p>
----------------------------------	--	---	---	--	--	---

<p>2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dwie koncepcje zjednoczenia Włoch 2. Piemont 3. Zjednoczenie Włoch 4. Powstanie Królestwa Włoskiego 5. Polityka Prus 6. Wojny Prus z Danią i Austrią 7. Wojna z Francją 8. Komuna Paryska 9. Polacy w Komunie Paryskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia etapy jednoczenia Włoch i Niemiec – przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi – omawia etapy jednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec – omawia koncepcje zjednoczenia Włoch – opisuje przebieg procesu jednoczenia Włoch – przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870) – identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec – ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia swoich państw – dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec
--	--	--	--	---	---	---

					<p>Wróblewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża – wyjaśnia okoliczności powstania Austro–Węgier – przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej 	
3. Kolonializm w XIX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny ekspansji kolonialnej 2. Kolonizacja Afryki 3. Polityka kolonialna w Azji 4. Skutki polityki kolonialnej 5. Brytyjskie imperium kolonialne 6. Konflikty kolonialne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm – identyfikuje postać królowej Wiktorii – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w. – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881) – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji – przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej – charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw
4. Rozwój nowych ruchów politycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. W stronę demokracji 2. Socjaliści i anarchiści 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe socjalistów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje systemy ustrojowe w XIX–wiecznej Europie

	<p>3. Nowe ideologie</p> <p>4. Emancypacja kobiet</p> <p>5. Prawa wyborcze dla kobiet</p>	połowie XIX w.	<p>polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji</p> <p>– identyfikuje postać: Karola Marksa,</p> <p>– wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek</p>	<p>– charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm</p> <p>– przedstawia cele i metody działania anarchistów</p> <p>– omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami</p>	<p>rewizjoniści</p> <p>– zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889)</p> <p>– przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych</p> <p>– przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia</p>	<p>– ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego</p> <p>– ocenia metody stosowane przez anarchistów</p> <p>– ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności</p>
<p>5. Postęp techniczny i zmiany cywilizacyjne</p>	<p>1. Rozwój nauk przyrodniczych</p> <p>2. Rozwój medycyny i higieny</p> <p>3. Rozwój komunikacji i transportu</p> <p>4. Nowe środki transportu</p> <p>5. Życie codzienne</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej–Curie</p> <p>– wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja</p> <p>– identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura, Orville’a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella</p> <p>– charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie – przedstawia założenia teorii ewolucji</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich kanałów morskich</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wściekliźnie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903)</p> <p>– identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>–ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu</p> <p>– ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji</p>

		– wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne			Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.	
6. Kultura przełomu XIX i XX wieku	1. Literatura i prasa 2. Sztuka i architektura 3. Kultura masowa 4. Upowszechnienie sportu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze – wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu historyzm – przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w. – wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie	Uczeń: – zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874) – wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm – wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.	Uczeń: – ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej – ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.
ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW						
1. Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym	1. Praca organiczna 2. Zabór austriacki po Wiośnie Ludów	Uczeń: – rozumie znaczenie terminu: praca organiczna – wymienia założenia pracy organicznej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja	Uczeń: – identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego – przedstawia proces polonizacji urzędów	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna” – zna daty: powstania Bazaru	Uczeń: – ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców – ocenia politykę

	<p>3. Odwilż posewastopolska</p> <p>4. „Czerwoni” i „biali”</p> <p>5. Przyczyny powstania styczniowego</p> <p>6. „Rewolucja moralna” w Królestwie Polskim</p>	<p>– określa przyczyny powstania styczniowego</p>	<p>– wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska</p> <p>– przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”</p>	<p>w Galicji</p> <p>– charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim</p> <p>– wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych</p> <p>– wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”</p>	<p>(1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858)</p> <p>– identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania</p> <p>– porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”</p>	<p>Aleksandra Wielopolskiego</p>
2. Powstanie styczniowe	<p>1. Wybuch powstania</p> <p>2. Przebieg powstania</p> <p>3. Powstańcy styczniowi</p> <p>4. Upadek powstania</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka</p> <p>– zna datę: wybuchu powstania (22 I 1863)</p> <p>– identyfikuje postać Romualda Traugutta</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy</p> <p>– wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego</p> <p>– omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym</p> <p>– wskazuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego</p> <p>– charakteryzuje przebieg walk powstańczych</p> <p>– omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim</p> <p>– charakteryzuje politykę władz</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne</p> <p>– zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej</p> <p>– ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego</p>

			przyczyny upadku powstania styczniowego	powstańczych – wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska	– identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke–Bosaka, Stanisława Brzóska – przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego	
3. Represje po powstaniu styczniowym	1. Represje po upadku powstania styczniowego 2. Rusyfikacja 3. Walka z polskim Kościołem 4. Polacy na zesłaniu 5. Powstanie zabajkalskie 6. Postawy wobec rusyfikacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści – przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Kraj Przywiślański, – przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego – wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego	Uczeń: – omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem – charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych – charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał–gubernator – zna datę powstania zabajkalskiego (1866) – omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu	Uczeń: – ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych – ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji
4. W zaborze pruskim i austriackim	1. Germanizacja i kulturkampf 2. Antypolska polityka	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja – identyfikuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy – zna daty: ogłoszenia	Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec polityki

	<p>władz</p> <p>3. Walka Polaków z germanizacją</p> <p>4. Autonomia galicyjska</p> <p>5. Stańczycy</p>	<p>postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały</p> <p>– charakteryzuje politykę germanizacji</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji</p>	<p>szkolny, rugi pruskie,</p> <p>– identyfikuje postać Marii Konopnickiej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu</p> <p>– opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie</p>	<p>Hakata</p> <p>– przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu</p> <p>– omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji;</p> <p>– wymienia instytucje autonomiczne w Galicji</p>	<p>tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908)</p> <p>– identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka</p> <p>– przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy</p>	<p>germanizacyjnej władz pruskich</p> <p>– ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego</p> <p>– ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych</p>
<p>5. Rozwój gospodarczy ziem polskich</p>	<p>1. Przemiany gospodarcze ziem zaboru rosyjskiego</p> <p>2. Pod panowaniem pruskim</p> <p>3. Gospodarka Galicji</p> <p>4. Łódź wielko-przemysłowa</p> <p>5. Przemiany społeczne na ziemiach</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa</p> <p>– identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851)</p> <p>– identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza</p> <p>– wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.</p> <p>– wymienia okręgi przemysłowe w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo</p> <p>– przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim</p> <p>– przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim</p> <p>– charakteryzuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: haskała serwituty, famuły</p> <p>– zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich (1910)</p> <p>– porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami</p>

	<p>polskich</p> <p>6. Asymilacja Żydów</p> <p>7. Przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich</p>		<p>Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych</p>	<p>rozwój gospodarczy Galicji</p> <p>– omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.</p> <p>– omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego</p>		
<p>6. Nowe ruchy polityczne na ziemiach polskich</p>	<p>1. Ruch socjalistyczny na ziemiach polskich</p> <p>2. Ruch narodowy</p> <p>3. Rozwój ruchu ludowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa</p> <p>– wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego</p> <p>– przedstawia cele ruchu robotniczego</p> <p>– charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym</p> <p>– omawia założenia programowe ruchu narodowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: endecja, internacjonalizm</p> <p>– identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka</p> <p>– omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski</p> <p>– zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895)</p> <p>– identyfikuje postacie Stanisława Stojalowskiego, Marii i Bolesława Wyslouchów</p> <p>– porównuje założenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami</p> <p>– ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.</p>

			– charakteryzuje program ruchu ludowego		programowe PPS i SDKPiL	
7. Organizacje niepodległościowe na początku XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja 1905 roku na ziemiach polskich 2. Powstanie łódzkie 3. Działalność polskich partii politycznych 4. Skutki rewolucji 5. Działania organizacji Bojowej PPS 6. Orientacje polityczne Polaków na początku XX wieku 7. Organizacje niepodległościowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego – wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim – przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim – omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich – wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna – omawia przebieg powstania łódzkiego – opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905–1907 – przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podziału na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS–Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867) – identyfikuje postać Józefa Mireckiego – porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907 – ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego
8. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultura narodowa Polaków 2. Polski pozytywizm 3. Rola historii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc – wyjaśnia, dlaczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury – wyjaśnia, jaką rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm – identyfikuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. – ocenia skuteczność

	<p>4. Malarstwo historyczne</p> <p>5. Kultura Młodej Polski</p> <p>6. Początki kultury masowej</p> <p>7. Sztuka polska przełomu XIX i XX w.</p>	<p>Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę</p> <p>– podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc</p>	<p>Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury</p> <p>– przedstawia hasła pozytywistów warszawskich</p>	<p>miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami</p> <p>– omawia realizację haseł pracy u podstaw</p> <p>– charakteryzuje kulturę Młodej Polski</p> <p>– wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.</p>	<p>postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego</p>	<p>tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc</p>
--	---	---	--	---	---	--

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

1. Świat na drodze ku wojnie światowej	<p>1. Nowe mocarstwa</p> <p>2. Konflikty między europejskimi mocarstwami</p> <p>3. Konflikty kolonialne</p> <p>4. Wyścig zbrojeń</p> <p>5. Rywalizacja na morzach</p> <p>6. Wojna rosyjsko–japońska</p> <p>7. Konflikty</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja</p> <p>– wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami</p> <p>– wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny</p> <p>– omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami</p> <p>– przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do wybuchu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.</p> <p>– opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia</p> <p>– omawia przebieg wojny rosyjsko–japońskiej i jej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wojny rosyjsko–tureckiej (1877–1878), kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro–Węgry (1908)</p> <p>– przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie</p> <p>– opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie</p> <p>– ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie</p>
--	---	---	--	--	---	--

	na Bałkanach		wojny rosyjsko– japońskiej	skutki – przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich		
2. Na frontach I wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybuch I wojny światowej 2. Wojna na morzach 3. Walki na zachodzie Europy 4. Walki na Bałkanach i we Włoszech 5. Wojna pozycyjna 6. Koniec Wielkiej Wojny 7. Kapitulacja Niemiec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front – zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918) – wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna nieograniczona wojna podwodna, – przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny – wskazuje przyczyny klęski państw centralnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu U–Boot – przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918) – wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro–Węgrzech – opisuje przebieg 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej – omawia przebieg wojny na morzach i oceanach – ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych

					walk na froncie zachodnim – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech	
3. I wojna światowa na ziemiach polskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki na froncie wschodnim 2. Zniszczenia wojenne na ziemiach polskich 3. U boku państw centralnych 4. Formacje polskie u boku Rosji 5. Wojsko polskie we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy – wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Józefa Hallera – wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r. – przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich – wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa – zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) – opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim – przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim – ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków

					okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji	
4. Rewolucje w Rosji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja lutowa 2. Okres dwuwładzy 3. Rosyjskie stronnictwa polityczne 4. Przewrót bolszewicki 5. Wojna domowa 6. Armia Czerwona 7. Rosja po rewolucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Armia Czerwona, łagry – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową – przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji – charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci – zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorija Rasputina – wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe – omawia przebieg rewolucji lutowej – omawia losy rodziny carskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji – ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy
5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Państwa zaborcze a sprawa polska 2. Akt 5 listopada 3. Sprawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) – identyfikuje postacie: Ignacego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej – identyfikuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej – przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914) – identyfikuje postacie Mikołaja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

	<p>polska w polityce ententy</p> <p>4. Polacy na konferencji paryskiej</p>	<p>Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – wymienia postanowienia Aktu 5 listopada</p>	<p>postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego</p>	<p>stosunek państw centralnych do sprawy polskiej – omawia sprawę polską w polityce państw ententy</p>	<p>Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera – przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej</p>	
ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM						
<p>1. Świat po I wojnie światowej</p>	<p>1. Ład wersalski</p> <p>2. Zniszczenia i straty po I wojnie światowej</p> <p>3. Nowy układ sił w Europie</p> <p>4. Liga Narodów</p> <p>5. Wielki kryzys gospodarczy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim</p> <p>– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego–</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta</p> <p>– przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej</p> <p>– wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów</p> <p>– charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, wolne miasto,</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego</p> <p>– charakteryzuje układ sił w powojennej Europie</p> <p>– przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski</p> <p>– charakteryzuje działalność Ligi Narodów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934)</p> <p>– omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego</p> <p>– ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie</p> <p>–wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego</p> <p>– omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego</p>

2. Narodziny faszyzmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Włochy po I wojnie światowe 2. Rządy faszystów we Włoszech 3. Nazizm 4. Republika weimarska 5. Przejęcie władzy przez Hitlera 6. Społeczeństw o III Rzeszy 7. Zbrodnie nazistów do 1939 roku 8. Faszyzm i autorytaryzm w innych państwach europejskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera – charakteryzuje ideologię faszystowską – charakteryzuje ideologię nazistowską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer – rozumie różnice pomiędzy państwami demokratycznymi i totalitarnymi – charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: noc długich noży, noc kryształowa – przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej – opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera – wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja – zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933) – identyfikuje postacie: Piusa XI, Alfreda Rosenberga – przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej – omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne – ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r. – ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli
3. ZSRS – imperium komunistyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój terytorialny Rosji Radzieckiej i ZSRS w okresie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki – identyfikuje postać Józefa Stalina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wielka czystka, NKWD, łagier – opisuje metody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz – wskazuje na mapie największe skupiska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Stalina wobec przeciwników – ocenia skutki reform gospodarczych

	<p>międzywojennym</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rządy Józefa Stalina 3. Propagandowy wizerunek Stalina 4. Gospodarka ZSRS 5. Zbrodnie komunistyczne do 1939 roku 6. Głód na Ukrainie 7. Relacje ZSRS— Niemcy do 1939 roku 	<p>– wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego</p>	<p>stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów</p> <p>– wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r.</p> <p>– omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.</p>	<p>planowa</p> <p>– omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina</p> <p>– omawia okoliczności przejścia władzy pr–</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki zez Józefa Stalina</p>	<p>łagrów</p> <p>– przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy</p> <p>– charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej</p>	<p>wprowadzonych w ZSRS przez Stalina</p> <p>– ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.</p>
<p>4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Społeczne skutki I wojny światowej 2. Wpływ mass mediów na społeczeństwa 3. Komunikacja 4. Nowe trendy w architekturze i sztuce 5. Sztuka filmowa 6. Zmiany 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda</p> <p>– wymienia rodzaje mass mediów</p> <p>– przedstawia społeczne skutki I wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja</p> <p>– przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością</p> <p>– wymienia nowe nurty w architekturze</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce</p> <p>– charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futurizm</p> <p>– zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929)</p> <p>– wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych</p> <p>– ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej</p>

	społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym 7. Przemiany w modzie		i sztuce			
5. Świat na drodze ku II wojnie światowej	1. Militaryzacja Niemiec i powstanie osi Berlin–Rzym—Tokio 2. <i>Anschluss</i> Austrii 3. Wojna domowa w Hiszpanii 4. Układ monachijski 5. i kolejne zdobycze niemieckie Ekspansja Japonii	Uczeń: – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch – wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce zagranicznej	Uczeń: – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii – przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii – wymienia postanowienia konferencji w Monachium – charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.	Uczeń: – przedstawia proces militaryzacji Niemiec – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej – przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej – charakteryzuje sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w.	Uczeń: – zna daty: aneksji Mandżurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko–abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939) – identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso – wyjaśnia wpływ polityki <i>appeasementu</i> na politykę zagraniczną Niemiec – charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r.	Uczeń: – ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium – ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy

					– wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie	
ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM						
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	<p>1. Sytuacja międzynarodowa</p> <p>2. Pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich</p> <p>3. Odzyskanie niepodległości</p> <p>4. 11 listopada</p> <p>5. Rząd Jędrzeja Moraczewskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego</p> <p>– wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa</p> <p>– opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę</p> <p>– omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918)</p> <p>– przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości</p> <p>– ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości</p>
2. Walka	1. Koncepcje	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

o granicę wschodnią	<p>granicy wschodniej</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Konflikt polsko-ukraiński 3. Orłęta Lwowskie 4. Wyprawa kijowska 5. Ofensywa bolszewików 6. Bitwa Warszawska i nadniemieńska 7. Pokój ryski 8. Polsko-litewskie spory terytorialne 	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą”</p> <p>– zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920),</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików</p> <p>– wymienia postanowienia pokoju ryskiego</p>	<p>– omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej</p> <p>– wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r.</p> <p>– omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską</p>	<p>– wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r.</p> <p>– porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną</p> <p>– opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r.</p> <p>– przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r.</p>	<p>– zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920)</p> <p>– identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.</p> <p>– omawia okoliczności podjęcia</p>	<p>– ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej</p> <p>– ocenia postanowienia pokoju ryskiego</p>
---------------------	---	---	---	--	---	--

					przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki	
3. Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie wielkopolskie 2. Ustalenie północnej granicy 3. Zaślubiny z morzem 4. Wolne Miasto Gdańsk 5. Pierwsze i drugie powstanie śląskie 6. Trzecie powstanie śląskie 7. Konflikt polsko-czechosłowacki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt – wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – we gdzie odbyły się plebiscyty (na Warmii, Mazurach i Powiślu, Górnym Śląsku) – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego – omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku – przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński – przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska – opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki – przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r. – ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu – ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska
4. Rządy parlamentarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudne początki niepodległości 2. Pierwsze wybory parlamentarne 3. Konstytucja z 1921 roku 4. Scena 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa – omawia postanowienia konstytucji marcowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, – przedstawia przejawy kryzysu rządów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata – identyfikuje postacie: Romana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa – ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926

	<p>polityczna II Rzeczypospolitej</p> <p>5. Elekcja i śmierć Narutowicza</p> <p>6. Rządy parlamentarne w latach 1919–1926</p> <p>7. Kryzys rządów parlamentarnych</p>		Narutowicza	parlamentarnych – charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926	Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya – przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich – charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej	
5. Zamach majowy i rządy sanacji	<p>1. Zamach majowy</p> <p>2. Walki podczas zamachu majowego</p> <p>3. Zmiany konstytucji</p> <p>4. Rządy sanacyjne</p> <p>5. Represje w stosunku do opozycji</p> <p>6. Obóz w Berezie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego</p> <p>– opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego</p> <p>– charakteryzuje rządy sanacyjne</p> <p>– przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, piłsudczycy, autorytaryzm,</p> <p>– identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia politykę sanacji wobec opozycji</p> <p>– omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego</p> <p>– omawia przyczyny zamachu majowego</p> <p>– charakteryzuje przebieg zamachu majowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego</p> <p>– zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie</p> <p>– ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli</p> <p>– ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją</p>

	<p>7. Kartuskiej Rządy sanacyjne po śmierci Piłsudskiego</p> <p>8. Polski autorytaryzm na tle europejskim</p>				<p>i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937)</p> <p>– identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca</p> <p>– porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej</p>	<p>polityczną</p>
<p>6. Gospodarka II Rzeczypospolitej</p>	<p>1. Problemy gospodarcze odrodzonej Polski</p> <p>2. Reforma walutowa Grabskiego</p> <p>3. Odbudowa gospodarcza</p> <p>4. Reforma rolna</p> <p>5. Wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p> <p>6. Nowe inwestycje przemysłowe</p> <p>7. Port morski w Gdyni</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię</p> <p>– wymienia różnice między Polską A i Polską B</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa</p> <p>– omawia reformy rządu Władysława Grabskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki</p> <p>– przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna</p> <p>– przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia założenia i realizację reformy rolnej</p> <p>– charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa</p> <p>– wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej</p> <p>– opisuje sposoby przezwyciężania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej</p> <p>– przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>
<p>7. Społeczeństwo odrodzonej</p>	<p>1. Społeczeństw o II Rzeczy-</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– opisuje sytuację</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia położenie</p>

Polski	<p>pospolitej</p> <p>2. Państwo wielu narodów</p> <p>3. Polityka wobec mniejszości narodowych</p> <p>4. Rozwój edukacji</p>	<p>terminu analfabetyzm – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem</p>	<p>strukturę społeczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej</p>	<p>społeczną Polski w międzywojennej Polsce – charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców – omawia stosunki polsko-żydowskie – wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej</p>	<p>przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937) – charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.</p>	<p>mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej – ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych</p>
8. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	<p>1. Osiągnięcia polskich naukowców</p> <p>2. Literatura międzywojenna</p> <p>3. Technika i transport II Rzeczypospolitej</p> <p>4. Polskie kino w okresie międzywojennym</p> <p>5. Polski modernizm</p> <p>6. Malarstwo i architektura</p>	<p>Uczeń: – przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń: – wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym – prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego – wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych</p>	<p>Uczeń: – wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej – przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, <i>art déco</i>, Awangarda Krakowska, – zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929) – identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym</p>

					Banacha, Hugona Steinhausa – wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia – przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego	
9. II Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. II Rzeczpospolita i jej sąsiedzi 2. Polska polityka zagraniczna 3. Układy w Rapallo i Locarno 4. Normalizacja stosunków z ZSRS i Niemcami 5. Rola II Rzeczypospolitej na arenie międzynaro- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestolecu międzywojennym – wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Józefa Becka – omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej – charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestolecu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji – omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia – wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno – opisuje polską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno – wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

	dowej			politykę zagraniczną w latach 30. XX w.		
10. Polska w przededniu II wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcie Zaolzia 2. Niemieckie żądania wobec Polski 3. Sojusz z Wielką Brytanią i Francją 4. Pakt Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r. – wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. – przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie – charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej – wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia – ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich